

HEATHER WEBB

Joséphine

ROMAN

Hoe de arme plantersdochter Rose
de vrouw van Napoleon Bonaparte werd

HEATHER WEBB

Joséphine

De Fontein

Eerste druk september 2014

Oorspronkelijke titel *Becoming Joséphine*

Oorspronkelijke uitgever Plume, a member of the Penguin Group (USA) LLC, 2014. Published by arrangement with Folio Literary Management, LLC and Marianne Schönbach Literary Agency.

Copyright © 2014 by Heather Webb

The moral right of Heather Webb to be identified as the author of this work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2014 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Erica Feberwee

Omslagontwerp Wil Immink Design

Omslagillustratie © Wil Immink Design / Thinkstock

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 9789032514518

ISBN 9789032514525

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Proloog

Malmaison

Parijs, 1814

Het bericht kwam 's nachts, in de vorm van een officieel schrijven. Ik liep de kamer op en neer, van het bed naar het bureau en terug, maar ten slotte bleef ik staan om de fluwelen gordijnen open te schuiven. De maan wierp een spookachtig schijnsel over de bloeiende kornoeljes en de nog verdorde rozen. Mijn paradijselijke tuinen. Anderen hadden bedoeld me hier gevangen te zetten, maar voor mij was dit een toevluchtsoord, een plek waar ik een hoge prijs voor had betaald. Een veilig thuis na een leven waarin ik me altijd opgejaagd had gevoeld; een leven waarin ik een loodzware kroon had gedragen en waarin ik velen had verloren die me dierbaar waren geweest.

Ik sloeg mijn handen voor mijn gezicht. Mijn weldoener, mijn grote liefde was gearresteerd. Wat zou er van hem worden?

Eens had ik de antwoorden op mijn vragen kunnen afdwingen, maar die tijd was voorbij; de Rose die ik ooit was geweest, was reeds lang begraven, verdreven door de machtige vrouw waarin ik mezelf had herschapen. Maar diep vanbinnen klopte nog altijd mijn creoolse hart, hoopte ik.

Gejaagd liep ik naar mijn kaptafel, ik zocht in de laden en haalde het stoffige witte buideltje met mijn kaarten tevoorschijn. Daarop maakte ik een kring van zwarte kaarsen op de grond. Ik streek een lucifer af, een vlammetje laaide op en in de stille kamer kwamen de kaarsen een voor een tot leven.

Wat hield de toekomst voor me verborgen?

Ik haalde mijn tarotkaarten uit het buideltje en deed een legging. Mijn blik vertroebelde terwijl de boodschap zich ontvouwde. De eeuwenoude afbeeldingen dansten voor mijn ogen. De eerste stelde

de Keizerin voor, de voedster van haar volk. Daarna verscheen Beters Zes – het verlangen naar een ver verleden. En ten slotte het Oordeel, een engel die dolende zielen naar huis riep.

Mijn hart begon sneller te slaan, een vlaag koude lucht trok door de kamer. Om inzicht te krijgen in mijn toekomst zou ik moeten terugkeren naar mijn verleden.

De kaarsen doofden.

Afscheid van het ouderlijk huis

Martinique, 1779

We volgden een donker pad, ver van huis; veel verder dan Papa zou hebben goedgevonden.

‘Deze kant uit.’ Ik baande me een weg door een wirwar van verstrengelde ranken. ‘We zijn er bijna.’

Mijn jongere zusje keek omhoog. ‘Als we niet voortmaken krijgen we ervan langs.’ Zilverglanzend schemerlicht drong door de dikke baldakijn van het oerwoud, het trillend kwinkeleren van een eenzame vogel waarschuwde ons voorzichtig te zijn.

‘Ik kon er niet alleen naartoe. Anders had ik je niet meegenomen. En het was het waard.’ Losjes legde ik mijn vingertoppen op mijn lippen. Na drie verloren spelletjes *brelan* had Guillaume me gekust. Bij wijze van betaling, zoals hij het noemde. Ik won altijd van hem met kaarten.

‘Papa wordt razend als hij erachter komt.’

‘Je gaat het hem toch niet vertellen?’ vroeg ik.

Mijn zusje keek me onschuldig aan. ‘Dat hangt ervan af.’

‘Je mag mijn nieuwe kleurpotloden gebruiken.’

‘Nou, ik weet het niet...’

‘En je mag mijn oorbellen in, volgende week, als we naar de stad gaan.’ Gespannen keek ik haar aan.

‘Goed dan.’ Een doornachtige tak haakte aan de rok van Cathérines japon. Ze rukte zich los. ‘Waarom moet je toch zo nodig telkens met die jongen van de smid afspreken?’

‘Waarom niet? Hij is knap. En ik vind hem grappig. Hij maakt me aan het lachen.’

‘Pas maar op. Zo krijg je een slechte naam. En dan vind je nooit meer een man.’

‘Als ik naar Papa en Maman kijk, hóéf ik ook helemaal geen man!’ Een leven zoals dat van mijn moeder lokte me bepaald niet aan. Ik was van plan de vlucht te nemen naar Frankrijk. Ik wilde naar Parijs, naar het grootse, meeslepende leven aan het hof, zoals ik dat kende uit de verhalen van Papa. Verhalen over ruisende gewaden, over amourettes en knappe mannen. En over de grote, onvoorwaardelijke liefde.

‘Trouwens, zelfs al zou ik een man willen, misschien is een huwelijk voor mij niet weggelegd.’ Ik sloeg naar een geveugeld insect. ‘De vrijers die Papa uitnodigt, komen niet voor mij maar voor jou.’ Ik voelde een steek van jaloezie. ‘Jij bent altijd al Papa’s lievelingetje geweest.’

‘Rose! Hoe kom je daar nou bij? Dat is helemaal niet waar.’

Ik schonk haar een weifelende blik. ‘Het is wél waar en dat weet je! Papa zei gisteren nog dat ik nooit het hart van een man zal weten te veroveren.’

Een bliksemflits onttrok het kreupelhout aan de duisternis. Even later klonk er een donderslag.

‘Kom! We moeten hier weg!’ Ik greep Cathérine bij de hand.

De hemel barstte open. De regen viel in stromen neer en doorweekte het stralend groene oerwoud, zodat de grond veranderde in een brij van modder en rottende planten. We sprongen over kuilen vol water, over dikke, wasachtige bladeren, en baanden ons een weg door het struikgewas. Ten slotte doemde de suikermolen voor ons op, waar we sinds de Grote Orkaan in woonden.

Mimi had ons al zien aankomen en gooide de deur open. ‘Kom maar gauw binnen. Jullie *maman* is helemaal overstuur,’ mopperde mijn dienstmeisje. Ze wikkelde ons in droge dekens. ‘Cathérine, je ziet lijkleek.’

Mijn zus stond nog te hoesten en te rillen toen Maman kwam aanstormen.

‘Rose!’ Ze pakte me bij de arm en trok me mee naar mijn slaapkamer. ‘Je zus zou zo iets nooit doen. Jij hebt haar natuurlijk weer opgestookt! Die ongehoorzaamheid van je wordt nog eens jullie dood. Maar ik waarschuw je! Je houdt je aan de regels, anders ga je voor een week de kelder in. Is dat duidelijk?’

Ze duwde me mijn kamer in en trok hardhandig de deur achter me dicht.

Uiteindelijk werd mijn ongehoorzaamheid slechts één van ons tweeën noodlottig.

Cathérine kreeg koorts. De volgende morgen kon ze haar bed niet uit en nog geen veertien dagen later was ze dood.

Op de middag van haar begrafenis sjokten we na afloop zwijgend terug naar huis. De regen viel met bakken uit de lucht, net als op de dag waarop ik mijn zus de dood in had gejaagd.

Bananenbomen zuchtten onder het gewicht van de dikke druppels die uit de gezwollen regenwolken vielen. Palmtakken zwiepten in de wind, als wuivende armen die smeekten om aandacht. Maman en mijn jongste zus, Manette, haakten aan weerskanten bij me aan. Ik staarde voor me uit, zonder acht te slaan op mijn doorweekte rokken en op de wanhopige greep van Mamans hand. Spijt bonsde in mijn borst.

Ik dacht aan Cathérine die krachteloos in bed lag, aan haar bleke lippen bedekt met bloed dat uit haar mond sijpelde. Mijn maag draaide zich om, ik liep naar de rand van het pad en begon te kokhalzen.

‘Als jij weer eens niet ongehoorzaam was geweest, was het nooit gebeurd. Dan was ze niet ziek geworden,’ had Papa gezegd toen Cathérines toestand verslechterde. Het was maar al te duidelijk dat hij mij de schuld gaf.

Maar we hadden zo vaak in de regen gespeeld. Het regende op het eiland altijd! Hoe had ik moeten weten dat het die dag zulke verschrikkelijke gevolgen zou hebben?

Het bonzen werd heviger – het hamerde in mijn hoofd, in mijn buik, in mijn hart. Ik was mijn zusje kwijt; het leek alsof ze er nooit was geweest. En het was mijn schuld. Ik smoorde een snik. Maman legde losjes een hand op mijn schouder.

Bij de suikermolen aangekomen, betraden we onze bescheiden salon en gaven we onze druipende mantels aan Mimi. Als verdoofd liep ik naar het raam, om niet te hoeven praten.

Plotseling stopte de regen, net zo plotseling als hij was begon-

nen, en kwam de zon stralend van achter de wolken tevoorschijn.

‘Ik ga theezetten.’ Mimi’s bruine ogen stonden verdrietig. Ook zij had erg veel van onze Cathérine gehouden. ‘Monsieur, er is post. Een brief van uw zuster.’

‘Lees voor.’ Papa gaf de brief aan Maman en begon zijn doorweekte pruik droog te betten met een doek.

Maman begon te lezen.

Zoals je weet, lieve broer, is het mijn streven om mijn positie bij de markies veilig te stellen.

Ondanks onze duurzaam gebleken liefde weigert zijn vrouw de banden met hem te verbreken.

Maman keek op van de brief. ‘Is de markies nu nog niet gescheiden?’ Ze deed geen moeite haar minachting te verbergen.

Papa bromde geërgerd. ‘Een scheiding zou een smet werpen op de naam Beauharnais. Dat weet je net zo goed als ik. Dus de markies wacht liever de dood van zijn vrouw af voordat hij met Désirée trouwt.’

‘Je zuster is me dierbaar, maar ik kan niet goedkeuren dat ze samenleeft met de man van een andere vrouw.’ Mamans smalle lippen vormden een rechte lijn, haar neusgaten trilden. ‘Het is immoreel.’

Papa was het niet met haar eens. Hij deelde het bed met alle bereidwillige vrouwen in Fort-Royal. En dat niet alleen, hij sliep ook met de knapste slavinnen op onze plantage, bereidwillig of niet. Ik vond het misselijkmakend. En een vernedering voor Maman. Mijn blik ging naar Mimi, die zich over de moddersporen op het kleed ontfermde. Ze was het product van een affaire van Papa met een van onze slavinnen.

‘Hou toch op Désirées deugdzaamheid in twijfel te trekken!’ Papa gooide zijn handen in de lucht. ‘Het gaat bij het huwelijk niet om liefde.’

Ik huiverde. Een huwelijk zoals dat van hem en Maman zou ik niet kunnen verdragen. Sterker nog, dat zou ik weigeren. Als ik ooit trouwde, dan alleen met een man die van me hield.

‘Ik ben anders wel uit liefde met jou getrouwd, *con!*’ tierde Maman.

‘Maar je maakt alles kapot met je gezuip en je veelwijverij! En dan heb ik het nog niet eens over het geld dat je vergokt! Als ik de plantage niet beheerde, zaten wij ook in een hut, net als onze eigen slaven. Trouwens, een suikermolen is niet veel beter. Maar jij laat alles op zijn beloop!’

Manette maakte zich zo klein mogelijk op de verschoten divan. Ik ging naast haar zitten om haar te troosten. We vonden het afschuwelijk als onze ouders ruziemaakten.

‘Hoe durf je zo’n toon tegen me aan te slaan! Een vrouw hoort haar plaats te kennen!’

Het bleef geruime tijd stil.

Ten slotte streek Maman de gekreukte brief glad en las verder.

Bovendien wil ik jou de financiële steun bieden die je zo hard nodig hebt. Daarom stel ik voor dat je Cathérine met de eerstvolgende boot naar Parijs stuurt. Dan regel ik een huwelijk tussen haar en Alexandre, de zoon van de markies. Hun verbintenis zal ook een verbintenis betekenen tussen onze families. Alexandres erfenis kan de redding betekenen voor je plantage. Dus haast je. Wij allen hier popelen van ongeduld om dit voorstel te verwezenlijken.

‘Cathérine zou de ideale bruid zijn geweest.’ Mamans stem klonk gesmoord van verdriet. ‘Een aantrekkelijke partij voor zowel Alexandre als Désirée.’

Ik zette grimmig en jaloers mijn tanden op elkaar. Cathérine zou geen betere keus zijn geweest dan ik, maar mijn ouders benadrukten bij mij altijd mijn tekortkomingen, terwijl ze die bij haar niet wilden zien. Een steek van schuldbesef bezorgde me een gevoel van diepe schaamte. *Ach, lief zusje, je was zo ziek en nu lig je in je koude graf. Hoe zou ik jaloers op je kunnen zijn?*

‘Manette is te jong,’ Papa’s gezicht versomberde. ‘En Rose is te oud. Bovendien zou ze Alexandre weinig te bieden hebben.’

Zijn woorden troffen me als een klap in mijn gezicht, maar ik herstelde me snel en schoot overeind. ‘*Parfait*, Papa. Want ik heb geen enkele behoefte om te trouwen met een man die jij voor me uitkiest!’ Ik stak mijn kin naar voren. ‘Ik trouw uit liefde! En anders niet!’

Papa pakte me bij mijn schouders. 'Je trouwt als ik dat zeg!'

Ik rukte me los en stormde de deur uit, de tuin in. Daar, onder de rode jasmijn en tussen het dichte gebladerte, stroomden de tranen over mijn wangen. Ik was machteloos, ik had niets te vertellen, zelfs niet over mijn eigen leven. Op de vlucht voor mijn gedachten zette ik het op een rennen, in de hoop aan de pijn, het verdriet te ontsnappen. *O, Cathérine! Waarom heb je me alleen gelaten?*

Ik volgde het lange pad omhoog; iets wat Papa ons altijd had verboden, zelfs onder de gunstigste omstandigheden. Het pad voerde naar de meest gevreesde vrouw van het eiland: de voodoo-priesteres. De slaven waren bang voor haar, maar ze gingen wel naar haar toe, gretig om haar magische brouwsels te kopen. En ik ging om inzicht te krijgen in mijn toekomst. Ooit was ik samen met Cathérine aan de klim begonnen, maar amper halverwege was ze bang geworden en had ze rechtsomkeert gemaakt. Deze keer zou ik doorzetten.

Want ik weigerde te geloven dat mijn toekomst hier op het eiland lag. Het lot dat me wachtte, moest grootser en meeslepender zijn.

Ik ademde de vochtige lucht in, het bloed suisde in mijn oren. Uit de schaduwen onder de bomen klonk gekrijs. De vertrouwde vormen van het woud raakten grotesk verwrongen in het afnemende licht. Ik begon sneller te lopen. Wanneer de hete dag ten einde liep, kropen de giftige slangen uit hun holen, op zoek naar prooi. Ik had met eigen ogen gezien hoe mannen die waren gebeten, stuiptrekend tegen de grond sloegen, met het schuim op de lippen en een blauwzwarte zwelling onder de huid. *Niet aan denken!* Ik schudde mijn hoofd om de beelden te verjagen.

Het ging om mijn toekomst. Ik moest weten wat ik van het leven kon verwachten.

Steeds dieper drong ik het woud in, totdat ik bij een open plek kwam. In het midden daarvan stond een huisje; een hut met een rieten dak en een vuurkuil ervoor.

Ik veegde met de rug van mijn hand over mijn gezicht en verliet de beschutting van het oerwoud.

'Ik verwachtte je al.' Uit de deuropening van de hut kwam een vrouw naar buiten. Weerbarstig, zilvergrijs haar omkranste in golven

haar gezicht. Om haar hals droeg ze snoeren van houten kralen, tussen haar uitgezakte borsten hing een amulet van een Ibo-god.

‘Ik heb geen geld,’ begon ik, ‘maar –’

‘Ga zitten.’ Ze gebaarde naar de kring van grillige boomstronken bij het vuur.

Ik koos de stronk die zo ver mogelijk bij haar vandaan lag en voelde me erg ongemakkelijk in mijn zwarte rouwjapon, die glibberig was van het zweet.

De oude vrouw begon te zingen, haar lippen bewogen op de cadans van haar klanken, haar bovenlichaam wiegde heen en weer. Ondertussen gooide ze gedroogde darmen en kruiden op het vuur, waarvan de stank mijn keel dichtsnoerde.

Net zo plotseling als het gezang was begonnen, stopte het weer, en toen de priesteres haar blik op mij richtte had ik het gevoel dat ze dwars door me heen keek. Mijn adem stokte in mijn keel.

‘Je zult een verre reis maken en een huwelijk sluiten.’ Haar ogen rolden naar achteren in hun kassen.

Mijn hart ging sneller slaan. Zou de reis me naar Frankrijk voeren? Naar het avontuur en de liefde waar ik van droomde?

Laat me de ware liefde ervaren, smeekte ik in een stil gebed.

‘Maar wees op je hoede, mijn kind.’ De priesteres zweeg even. ‘Deze verbintenis zal door geweld tot een einde komen. En dan zal een donkere onbekende, een man zonder fortuin, je echtgenoot worden.’ Ze leunde naar voren, haar ogen weerspiegelden het licht van de opblazende vlammen. ‘En jij zult heel hoog stijgen. Je zult meer worden dan een koningin.’

Ik fronste. ‘Maar koningin is het hoogste wat een vrouw kan bereiken.’

De priesteres knipperde met haar ogen, er steeg een gerochel op uit haar keel, toen viel ze stuiptrekkend op de grond.

Ik hield geschokt mijn adem in, knielde en boog me over haar heen.

‘Ga nu!’ Ze duwde me weg.

Ik sprong overeind en vluchtte, terug door het duistere kreupelhout. Mijn longen brandden, mijn schoenen werden zwaar van de modder. Ik durfde niet achterom te kijken.

De schaduwen van de avond waren me vóór en hadden de suikermolen al bereikt toen ik thuiskwam. Ik stormde door de zijdeur naar binnen, struikelde over de drempel en viel.

Aan de voeten van Papa.

‘Wat zie je eruit!’ Hij keek woedend op me neer. ‘Ga schone kleren aantrekken. En dan kom je naar de salon. Ik heb nieuws voor je.’

Étrangère

Brest, Frankrijk, 1779

De stem van de priesteres trilde na in mijn ziel; haar zwarte magie voelde echt, net zo echt als mijn lichaam. Ik begreep haar boodschap niet en de meeste nachten op zee droomde ik van haar. Of liever gezegd, de nachten waarin ik de slaap kon vatten. Papa had mij in Cathérines plaats gestuurd. Om een huwelijk te sluiten in een ver land, precies zoals de oude vrouw had voorspeld.

Ik probeerde mijn verkilde armen warm te wrijven. De reis was achter de rug, *merci au bon Dieu*.

Ik had eindelijk weer vaste grond onder de voeten. Niet het zilte grijze zand dat ik me bij de kust van Bretagne had voorgesteld, maar de kade van een enorme haven, boordevol schepen in alle soorten en maten. Ze deinden in een welwillende processie op de golfslag, afkomstig van de schepen die binnenliepen, en kraakten in hun voegen wanneer het water tegen hun romp sloeg. Zeelui en soldaten, scheepsknechten en passagiers verspreidden zich naar alle kanten, terwijl klokgelui waarschuwde voor opkomende mist. Brest was in alle opzichten indrukwekkender dan Fort-Royal. Alleen aan de kleuren van Martinique kon het niet tippen. Hier werden de hemel, het land en alles daartussenin gedomineerd door tinten leiblaauw, antraciet en doods grijs.

Ik zou mijn vaderland met zijn stralende kleuren missen. Maar goddank kon ik dat vervloekte schip vaarwel zeggen en was het afgelopen met het eindeloze deinen en stampen. Ik tilde mijn smoezelige rokken op en daalde – onvast op mijn zeebenen – de loopplank af. Mijn roze schoenen glansden als parels op de gitzwarte keien van de kade, met daarnaast het donkere water.

Een vertrouwde misselijkheid deed mijn maag in opstand komen en kroop in mijn keel omhoog. Ik sloeg mijn armen om mijn middel.

‘Ben je niet lekker?’ riep Mimi, die onze koffers achter zich aan sleepte. Pieken kroeshaar waren ontsnapt aan de kleurige doek die ze om haar hoofd had gebonden.

‘Nog een beetje zeeziek. Een echt bed zal wonderen doen. *Mon Dieu*, Mimi, ik dacht dat er nooit een einde aan de reis zou komen.’ Ik daalde de trap af van de kade naar een pad van aangestampte aarde dat naar diverse boothuizen en een taveerne met beslagen ramen leidde. De rij gebouwen daarachter keek uit op de haven; binnen brandde licht, de deuren stonden uitnodigend open. Vrouwen in een vermiljoenrood korset met netkousen hingen in de deur-openingen en wenkten; hun lange nagels waren gelakt, rouge kleurde hun lachende gezicht.

Een herinnering aan Papa kwam bij me op, met zijn gezicht tussen de borsten van een half ontklede mulattin. Ik was op een avond met Guillaume het hek van de school uit geglipt en we hadden ons verstopt achter de lege kratten bij de deur van het bordeel – gedurfd, maar ook dwaas. Toen zag ik Papa. En de vrouw die hij betastte, was niet mijn moeder!

Ik wendde me af van de hoeren, vastbesloten om vooruit te kijken, naar de toekomst; niet achterom, naar het verleden.

Gretig en vol verwachting liet ik mijn blik over de rij fiakers en andere rijtuigen gaan. We hadden onze bestemming eindelijk bereikt!

‘Een heer heeft vervoer en kamers voor ons besproken. Kun jij eens poolshoogte gaan nemen? De kapitein zei dat ik hier op een koerier moest wachten.’ Ik streek de brief die ik had geschreven glad. Tante Désirée en Alexandre verwachtten dat ik direct na aankomst van me liet horen.

‘Ik ga naar hem op zoek.’ Mimi veegde met een zakdoek over haar gezicht.

Ik keerde me weer naar het fregat dat de afgelopen weken mijn gevangenis was geweest. De gezichten van de passagiers waren me vertrouwd geworden, maar de reizigers hadden zich intussen naar alle richtingen verspreid. Angst snoerde mijn keel dicht. Over het vinden van vriendinnen maakte ik me geen zorgen. Dat zou wel lukken.

Maar bij de gedachte aan Alexandre slaakte ik een diepe zucht. Ik hoopte vurig dat hij een man zou zijn van wie ik kon houden.

De koerier kwam naar me toe met zijn zak vol brieven. Ik gaf hem de mijne en terwijl ik hem betaalde, voelde ik een hand onder mijn elleboog.

Het was Mimi. 'Onze koets wacht om de bocht.' Ze wees naar een weg die bij een grijs boothuis de hoek om ging.

We reisden naar een herberg aan de buitenrand van Brest. Glooiende weilanden vol schapen en weldoorvoede melkkoeien strekten zich uit tot aan de horizon. Het gewoel van de reizigers en de leiblauwe zee hadden we achter ons gelaten, maar de lege hemel was nog altijd net zo kleurloos als aan de kust. Ik had een gevoel alsof al dat grijs door mijn huid sijpelde en de leegte in mijn borst vulde.

Het was ondenkbaar dat Papa had gehouden van een wereld die zo dof en glansloos was. Dus ik rekende erop dat Parijs aantrekkelijker zou zijn. Ik stelde me het koninklijk hof voor, met aantrekkelijke mannen in gesteven jassen, die hun dames met flonkerende juwelen over glimmend geweven vloeren wervelden. Er verscheen een glimlach om mijn mond. Spoedig zou ook ik mijn opwachting maken aan het hof, aan de arm van Alexandre.

Drie dagen lang liep ik rusteloos onze kamer in de sjofele herberg op en neer, in afwachting van bericht van Désirée. Hoelang zou ze nodig hebben om te antwoorden? Om de tijd te doden wandelden Mimi en ik door de tuin vol verwelkte bloemen en planten. Toen we op een middag de oprijlaan aan de voorkant van de herberg af liepen, kwam ons een elegant rijtuig tegemoet. Mijn handen werden klam in het enige paar handschoenen dat ik bezat.

'Daar heb je ze!' Met een schrille lach omklemde ik Mimi's arm. 'Ik had niet gedacht dat ik zo nerveus zou zijn.'

'Ach, kindje, maak je geen zorgen. Ik weet zeker dat hij verrukt van je is.' Ze drukte troostend een kus op mijn wang.

Toen het rijtuig stilhield, stapte er een elegante blonde vrouw uit. Tante Désirée! Ze was gekleed in een lichtblauwe japon, volmaakt

geplooid en geborduurd met zilveren bloemen die glansden in het waterige zonnetje. Haar enorme rokken stonden zo wijd uit dat het leek alsof ze kussens op haar heupen droeg. Haar buitengewoon slanke taille werd erdoor geaccentueerd. Een lijfje met baleinen duwde haar met kant omkranste boezem omhoog. In haar oren droeg ze druppelvormige hangers, op haar hoofd een flatteuze hoed versierd met linten.

Ik streek gegeneerd mijn weinig elegante japon glad, die tot overmaat van ramp werd ontsierd door vochtkringen.

‘Dag, Rose.’ Désirée omhelsde me vluchtig. Haar hartelijkheid leek geveinsd. Was ze in me teleurgesteld?

‘Dag, tante Désirée.’ Ik kuste haar op beide wangen.

‘De laatste keer dat ik je zag, was je nog een klein meisje.’ Désirée was tien jaar eerder uit Martinique vertrokken, maar ze was nog net zo mooi als in mijn herinnering.

Toen ze een stap naar achteren deed om me keurend op te nemen viel er een ongemakkelijke stilte.

‘*Chérie*, je lippen zijn helemaal blauw!’ verklaarde ze ten slotte verschrikt. Ze nam mijn handen in de hare. ‘Ik heb warme kleren meegenomen. Want ik kan me mijn eerste weken in Frankrijk nog goed herinneren. De kou is in het begin maar moeilijk te verdragen.’

‘Dank je wel. Ik heb het sinds onze aankomst nog geen moment warm gehad.’

Ze klopte me bemoedigend op mijn schouder. ‘Je went eraan.’

Ik keerde me naar opzij. ‘Dit is Mimi, mijn dienstmeisje.’

Désirée knikte haar toe. ‘En je reis...’ zei ze toen. ‘Hoe ging het?’

‘Ik ben nog nooit zo misselijk geweest en mijn maag is nog steeds van streek.’ Ik keek naar het rijtuig. ‘Waar is Alexandre? Is hij niet met je meegekomen?’

‘Natuurlijk wel, kindje. Hij is in slaap gevallen.’ Ze legde een geschoeide hand langs haar mond. ‘Alexandre? Alexandre!’

‘Ik zal hem wakker maken, madame,’ zei de koetsier.

Désirée keerde zich naar de armoedige herberg, waarvan het bord boven de deur scheef hing aan een roestig scharnier. ‘Lieve hemel, kindje.’ Ze tuitte haar lippen alsof ze een vieze smaak in haar mond kreeg. ‘Heb je hier gelogeerd? We gaan onmiddellijk op zoek naar

iets wat geschikter is. Mimi... als jij de spullen van Rose eens ging halen.'

'Natuurlijk, madame.' Mimi maakte een reverentie en haastte zich naar binnen.

'Tante Désirée, ik –'

Ze wuifde nonchalant. 'Ik betaal de rekening. Dat spreekt vanzelf.'

Ik verplaatste mijn gewicht nerveus van mijn ene naar mijn andere voet.

Toen klonk het gepiep van een deur die dringend geolied moest worden. Mijn adem stakte in mijn keel toen mijn toekomstige echtgenoot strompelend het rijtuig uit kwam. Nadat hij zich had uitgerekt, keek hij verveeld om zich heen.

Onze blikken kruisten elkaar.

Alexandre trok een volmaakt gevormde, donkere wenkbrauw op.

Bij het zien van zijn fijngetekende gelaatstrekken hield ik opnieuw mijn adem in. Hij had een rechte neus, hoge jukbeenderen, volle lippen en lichte ogen. In zijn witte officiersjas met zilveren knopen en fraaie revers en zijn blauwe *culottes* zag hij eruit als een prins. Zijn gepoederde haar was onberispelijk gekapt. Zelfs zijn laarzen glommen.

Ik wierp een steelse blik op mijn versleten schoenen en ouderwetse japon. Toen ik die ochtend voor de spiegel stond, had ik gezien dat mijn haar tijdens de lange zeereis door de zon was gebleekt en dat ik sproeten had gekregen. De andere vrouwen aan boord hadden me gewaarschuwd, maar ik had niet willen luisteren. En ze hadden gelijk gekregen. Ik zag eruit als iemand van het gewone volk.

Maar ik rechtte mijn schouders. Ik was aantrekkelijk, met een geheel eigen, unieke charme. Tenminste, dat zei Maman altijd.

Alexandre stond me nog altijd aan te kijken, zonder aanstalten te maken naar me toe te komen. Ik begroette hem met een glimlach. Heel even zag ik zijn ogen oplichten, maar door de afstand kon ik de emotie daarin niet peilen. Het was toch zeker geen minachting?

Ik voelde me klein worden en toen ik me naar Désirée keerde, wendde ze haar blik af.

Zijn afkeuring gold ons onderkomen, hield ik mezelf voor om mijn twijfel geen kans te geven. Opnieuw verplaatste ik mijn ge-

wicht van de ene naar de andere voet. Het moment leek een eeuwigheid te duren en terwijl Alexandre zijn blik nog altijd keurend om zich heen liet gaan, kon ik wel door de grond zinken. Het was bepaald geen veelbelovende plek om je toekomstige vrouw te leren kennen.

Ten slotte kwam hij naar me toe. Ik verstijfde toen hij een lichte buiging voor me maakte.

‘Mademoiselle Marie-Josèphe-Rose de Tascher de La Pagerie, het doet me genoegen u te leren kennen.’

‘Eindelijk,’ fluisterde ik. Hoelang had ik niet naar dit moment uitgekeken?

Er kwam een verraste uitdrukking in zijn ogen. Uit mijn evenwicht gebracht keerde ik me naar mijn tante.

Maar die schoot me niet te hulp. ‘Als jullie me willen verontschuldigen, ga ik op zoek naar ander logies,’ zei ze.

‘Laat mij dat doen,’ bood Alexandre aan.

‘Dank je, jongen, maar ik red me wel. Ondertussen kunnen jullie nader kennismaken.’ Ze schonk me een zuinige glimlach en vertrok.

Ik speelde met de enigszins verfomfaaide strik op mijn mouw. Alexandre schraapte zijn keel en keek nogmaals om zich heen.

Het bleef stil.

‘Hoe maakt de markies het?’ vroeg ik ten slotte.

‘Vader brengt de dagen vooral in bed door,’ antwoordde hij ongeïnteresseerd.

‘Ach, is hij ziek? Dat spijt me... Daar had ik geen idee van...’

‘Hij gaat geleidelijk aan achteruit. Geestelijk is hij nog volledig bij, maar zijn lichaam laat hem in de steek. Toch verwacht ik dat hem nog vele jaren gegeven zijn.’

‘O, gelukkig maar!’

Weer zag ik een blik van verrassing op zijn gezicht.

Ik fronste. Wat had ik miszegd?

Hij sloeg zijn armen over elkaar.

Ik deed een nieuwe poging. ‘En uw broer, François?’

‘Die maakt het heel goed. Dank u. Ik vertrouw erop dat de reis niet al te uitputtend was.’ Hij keek over mijn hoofd heen naar een paar vrouwen die de herberg verlieten.

‘Het was verschrikkelijk. Het stormde zo dat we bijna zijn verdronken. En ik kreeg amper een hap door mijn keel, zo misselijk werd ik van de deining...’ Ik zweeg bij het zien van de ongelovige uitdrukking op zijn gezicht.

‘Bent u altijd zo klagerig?’ vroeg hij.

Een vurige blos kroop vanuit mijn hals omhoog naar mijn wangen. ‘Maar monsieur, u vroeg toch naar mijn reis?’

‘Laat maar. We hebben dringender besognes dan uw klagerigheid... en uw accent en...’ Hij wierp een neerbuigende blik op mijn japon.

‘Pardon?’ Onderhuids voelde ik boosheid tintelen. Hoe durfde hij!

Mimi kwam de herberg uit, met onze koffers.

Achter haar verscheen Désirée. Ze hield een papiertje in haar hand. ‘Ik heb een andere herberg gevonden. Hier vlakbij.’

Alexandre knikte grimmig. Mijn wangen gloeiden van gêne. Hij had geen gunstige eerste indruk van me gekregen.

Désirée klapte in haar handen en deed alsof ze niets in de gaten had. ‘*Merveilleux!*’

De volgende dag begonnen we aan de reis naar Parijs, door weiden en heuvels als een golvend groen tapijt, begroeid met struiken, doorsneden door beken en rivieren. Op de meeste dagen ging de hemel schuil achter een dicht wolkendek en drong er een lichte regen door het goudgele en perzikkleurige gebladerte. De geur van kilte en van vochtige aarde doordesemde alles en leek in niets op het rokerige, zoete aroma van mijn eiland, met de geur van brandend suikerriet en wilde bloemen. Ondanks de wollen mantel die Désirée me had gegeven, had ik het gevoel dat de kou tot in mijn botten doorsijpelde.

Een groot deel van de weg werd er niet gesproken. Ik amuseerde me met het observeren van het landschap, van de bomen en de weinige herfstbloemen.

‘Wat moet Martinique bruisend en stralend zijn,’ zei Alexandre. ‘Ik kan me er nauwelijks meer iets van herinneren.’ Hij was destijds samen met Désirée vertrokken, naar een leven met meer verfijning in Parijs.

‘Daar ben ik me tot dusverre eigenlijk nooit zo van bewust geweest,’

zei ik. 'Op Martinique is alles zo echt, zo bruisend... Trois-Îlets heeft een kloppend hart. Maar hier is het ook prachtig,' voegde ik er haastig aan toe, want ik wilde hem niet kwetsen.

Alexandre grinnikte, er dansten lichtjes in zijn blauwe ogen. 'Parijs is misschien wel bruisender dan een boerse deerne als u aankan.' Hij pakte mijn hand en streelde hem alsof het een jong katje was. 'U zult er verrukt van zijn. Dat weet ik zeker.'

Zijn vingertoppen lieten een vurig spoor achter op mijn huid. Ik bloosde, gegeneerd door mijn eigen reactie. Dus hij vond me toch aardig. We moesten elkaar gewoon nog leren kennen.

'Daar twijfel ik niet aan.' Ik glimlachte.

Na een lange reisdag hielden we stil bij een herberg.

'Ik heb een geschenk voor u,' zei Alexandre toen hij zich voor een aperitief bij Désirée en mij in de gelagkamer voegde.

Ik fleurde onmiddellijk op.

'*Over de geest van de wetten.*' Hij gaf me een boek met een versleten omslag en maakte het zich gemakkelijk met een glas cognac. 'Montesquieu is een van onze grote filosofen. Zijn werk is in Frankrijk niet altijd gunstig ontvangen, maar er is een nieuwe tijd aangebroken. U zult genieten van zijn geïnspireerde theorieën over het onrecht waaraan de mensheid zich bezondigt.' Zijn ogen straalden van gedrevenheid.

'Wat heerlijk.' Ik glimlachte ondanks mijn twijfel. Van een boek over muziek, of kunst, of over tuinaanleg zou ik meer hebben genoten. Maar zijn enthousiasme vond ik verrukkelijk. 'Ik begin vanavond direct met lezen.'

Toen ik de volgende morgen in het rijtuig stapte, verheugde ik me op weer een nieuwe dag in zijn gezelschap.

Alexandre glimlachte. 'En? Hoe vond u het boek? De Amerikanen hebben zijn ideeën over de scheiding der machten overgenomen.'

Ik ging wat ongemakkelijk verzitten. Verder dan de eerste tien bladzijden was ik niet gekomen. Toen was ik in slaap gevallen. 'Uw opvattingen zijn ongetwijfeld beter gefundeerd dan de mijne. Zou u ze met me willen delen?'

'Ik vind zijn ideeën over persoonlijke vrijheden...'

Mijn gedachten dwaalden af terwijl hij de ene na de andere theorie toelichtte. Zijn mond, zijn stralende ogen en de frons op zijn volmaakte gezicht waren boeiend om naar te kijken. Wanneer hij er af en toe het zwijgen toe deed, kon ik niet verhullen dat hij diepe indruk op me maakte. En ik kon het ook niet laten voorzichtig naar hem te lonken.

‘Erg boeiend, Alexandre.’ Ik legde mijn hand op zijn arm. ‘Je bent zo erudiet!’

Hij straalde onder mijn bewonderende blikken. Ik glimlachte. Misschien zou ons huwelijk toch beter uitpakken dan ik had gevreesd.

Lees verder in *Joséphine*